

یک قرن انتظار برای یک تصمیم!

امید متین – گزارش از عربستان منتشر کردیم، مبنی بر «توسعه شگرف و تصمیم‌های بلندپروازانه عربستانی‌ها». همچنین بارها سخن‌ها گفته‌ایم از ابر پروژه‌های شگرفی که چینی‌ها ساخته یا در حال ساخت آن هستند. با حسرت از سنگاپور نوشتیم که چگونه تبدیل شده است به رتبه اول بنادر جهان و اینکه چرا بنادر ما تبدیل شده‌اند به انباری کالای فرسوده و فاسد. بارها از عرب-مد نوشتیم و اینکه قرار است ایران چگونه دور بخورد. از تونسِل زیر دریایی قطری‌ها گفتیم که قرار است سر از بندرعباس خودمان در بیآورد. به هر روی، از انواع پروژه‌های شگرف در کشورهای دیگر گفتیم و نوشتیم و در این میان، در حسرت یک تصمیم که صد سال از عمرش می‌گذرد، مانده‌ایم و نمی‌دانیم عروس سخت‌گیر ما کی از گلاب‌گیری بر می‌گردد که بله یا نه بگوید.

«آبراهه شمال-جنوب» (ایران‌رود) یا هر اسمی که دارد، آن آرزویی است که دارد تن به قرن می‌دهد و ما می‌خواهیم قبل از مرگ، بدانیم که این عروس به خانه ایرانیان می‌آید یا نه. اجرای این آبراهه که خلیج را به خزر پیوند می‌زند را نمی‌گوییم. اجرای آن با این اوضاع، تحلیل محض است؛ تصمیمش را می‌گوییم که آیا بالاخره بعد از نزدیک به صد سال، آبراهه شمال-جنوب تأیید می‌شود یا نه؟

مسار در روزنامه دریایی اقتصادسراسرآمد بر آنیم بشار دیگر به کلنجار این آبراهه بر گردیم. برای شروع یک گفتمان دانشی و مطالبه‌گری منطقی، گزارشی از سازمان برنامه و بودجه منتشر می‌کنیم که در باب «تاریخچه این آبراهه» تحقیق و تدوین شده است. این تاریخچه را بخوائید تا حرف‌ها و تحلیل‌های آینده اقتصاد سراسرآمد را بهتر و روشن‌تر با هم درک کنیم:

تاکثون راه‌کارهای متعددی به منظور برون رفت از بحران آبی کشور و تامین آب مناطق خشک کشور از جمله انتقال آب بین حوضه‌ها، انتقال آب از دریا، انتقال آب‌های برون مرزی، افزایش بهره وری و مانند آن ارائه شده‌است که هر کدام از این طرح‌ها مزایا و معایب مختص خود را دارند و به صورت جداگانه در طرح‌ها، مقالات و پژوهش‌های متعددی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته‌اند. در این خصوص اما یکی از طرح‌های کلان و پرمایه که به منظور تامین آب مناطق خشک و همچنین بهبود موقعیت ژئوپولیتیکی و ترانزیتی کشور و در نتیجه توسعه نیمه شرقی کشور در برهه‌های زمانی متعدد تا کنون در سطح رسانه‌ها و حتی بعضاً تصمیم‌گیران و مدیران کشور مطرح می‌شود طرح اتصال پهنه‌های آبی شمال و جنوب کشور از طریق یک کانال قابل کشتیرانی است. موافقان چنین طرحی با بهره‌گیری از بحران آبی که کشور با آن مواجه شده است، سعی در القای این موضوع دارند که این کانال حتی اگر نتواند کارکرد اصلی خود را که موضوع ترانزیت بین‌المللی کالا و اتصال کشورهای آسیای میانه به آب‌های آزاد است ایفا نماید حداقل می‌تواند منبع نامحدودی از منابع آب جهت شیرین سازی و تامین آب مناطق خشک مرکزی و شرق کشور را فراهم آورد. با توجه به ابعاد گسترده‌ای که این طرح کلان دارد و می‌تواند تهدیداتی را برای سرزمین به همراه داشته باشد.

وقت سه ماهه دولت برای تدوین برنامه‌های دریامحور

تمام شد؛ شتابم بررسی می‌کنند

جامعه دریایی

چشم انتظار دولت

«۹۰ روز گذشت؛ طبق قرار دولت می‌بایست

برنامه سیاست‌های دریامحور را تدوین واعلام کنند

«روزهای پُر خبر و پر مصاحبه حوزه دریامحور

را پشت سر گذاشتیم

گروه راهبری – ایرج گلشنی – زمان، اکسیری است که باید «سر موقع» صرف شود. تاریخ مصرف زمان، در «دوره و وضعیت مناسب» است. وضعیت مناسب که بگذرد، زمان حرام می‌شود. در مدیریت زمان، به اصول هماهنگی، هم‌فکری و همکاری حرفه‌ای تاکید می‌شود تا هیچ ثانیه‌ای تلف نشود.

رعایت صحیح زمان، نیاز به یک سسازکار مرتب و دقیق دارد. توجه کنید به سازوکار یک ماشین. از لحظه پیچاندن سوئیچ ماشین، تمام ابزارهای لازم برای روشن شدن ماشین، به طور دقیق و به موقع عمل می‌کنند تا ماشین روشن شود؛ مگر این که ماشین – یا یکی از قطعات – خراب باشد؛ در این صورت، ماشین سر و صدای زیادی می‌کند؛ اما روشن نمی‌شود!

اگر این تمثیل، گویا باشد؛ شما به خوبی متوجه شده‌اید که ادامه این نگارش به کدام سو خواهد رفت. ماشین سالم، بی‌سر و صدا روشن و آماده حرکت می‌شود؛ اما ماشین خراب با هزار و یک تق و توق، حاضر به روشن شدن هم نمی‌شود. این خاصیت یک ماشین خراب است.

سه ماه تا برنامه جامع سیاست‌های دریایی

سوِیچ ماشین توسعه دریایپایه ایران با توجه ویژه رهبر انقلاب اسلامی و همت مجمع تشخیص مصلحت

گروه فرهنگ دریا – امید متین – ۱۶آبان، روزی است که بعد از صدها سال توطنه استعماری و استثماری که موجب دوری ایرانیان و بی‌توجهی دولت‌ها به توسعه دریایی ایران بود، ایران به سمت دریا رو کرد و به دریا اندیشید. ابلاغ سیاست‌های توسعه دریایپایه توسط رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، دوران نوینی در توسعه ایران با تکیه بر توسعه دریایی نوید داد. سال‌های سال، استعمار تلاش کرد تا ایرانیان را از دریا دور نگه دارد. می‌دانست که دریا موهبتی بزرگ برای ایرانیان است که اگر به آن توجه کنند، گوی سبقت پیشرفت را از جهانیان خواهد ربود و به سرعت به سمت تعالی پیش خواهد رفت. تا ۱۶ آبان امسال، بر موفقیت خود لیخند می‌زد که با ابلاغ سیاست‌ها، لیخندش به تلخی گرایید.

۱۶ آبان عیداست

اگر ما را افراطی در دریاگرایی نخوانند، می‌گوییم که ۱۶ آبان عید دریایی ایرانیان است. این روز باید تاریخی شود. باید در تاریخ بماند. باید هر ساله به این مناسبت، تمام نگاه‌های ایرانیان به سمت دریا بچرخد. باید روزی در تقویم ثبت شود تا هر سال موج عظیم مطالبه و خواست مردم برای گرایش و توسعه دریایی خود را نمایان کند. باید ۱۶ آبان را به رسمیت شناخت طوری که دیگر هیچ نقشه شومی نتواند رابطه ما و دریا را بر هم زند.

شورای فرهنگ عمومی

در تحقق اهداف سیاست‌های توسعه دریایپایه، همه توان‌های ملی و مردمی باید پای کار بیایند. این توسعه به دلیل از دست‌دادن سال‌ها فرصت، با دولت یک تنه، به سامان نمی‌شود. هم تمامی اجزای دولت باید

شتابم پیشنهاد می‌کند:

۱۶ آبان

روز ملی دریایی ایران

شورای فرهنگ عمومی به تحقق اهداف سیاست‌های توسعه دریایپایه ورود کند

۱۶ آبان ماه ۱۴۰۲ با ابلاغ سیاست‌های توسعه دریامحور توسط رهبر فرزانه انقلاب، یک نقطه سر نوشت‌ساز برای ایران و ایرانی است. به شورای فرهنگ عمومی پیشنهاد می‌کنیم که این روز را به عنوان «روز ملی دریایی ایران» نام‌گذاری و در تقویم سالانه ثبت کند.

پای کار بیایند و هم تمام ملت ایران. این گونه می‌توان عقب‌ماندگی چندصد ساله را به سرعت جبران کرد. در این میان، شورای فرهنگ عمومی باید میان‌داری کند. این میدان یک پرچم فرهنگ بلند و بزرگ می‌خواهد که می‌تواند در دستان شورای فرهنگ عمومی قرار گیرد. پیشنهاد می‌کنیم که شورای فرهنگ عمومی، روز ۱۶ آبان ماه را به عنوان «روز ملی دریایی ایران» نام‌گذاری و در تقویم سالانه ثبت کند. این روز که مصادف است با ابلاغ سیاست‌های توسعه دریایپایه توسط رهبر فرزانه انقلاب، یک نقطه سر نوشت‌ساز برای ایران و ایرانی است. چه خوب است و چه زیباست که هر ساله این روز جشن گرفته شود. دریا را به همه ذهن‌ها و خاطره‌ها وارد کند و از فراموشی و فراموش‌کاری جلوگیری کند.

این روز می‌تواند فعالان دریایی را معطوف به هدف کند و توسعه دریایی به عنوان یک اصل در کشور تبدیل شود. می‌تواند مسئولان و مدیران دولتی را در جهت تلاشی قرار دهد که هر ساله گزارش عملکرد خوبی برای ارائه به مردم داشته باشند. می‌تواند مردم را به سوی دریا مشتاق کند و مهاجرت معکوس را شکل دهد و جریان ذهنی مردم را از هراس دریا به شوق دریا تبدیل کند. نمی‌توان مدعی بود که بدون فرهنگ و فرهنگ‌سازی می‌توان به یک توسعه پایدار رسید. اصولاً بدون فرهنگ ، هیچ توسعه‌ای قابل تحقق نیست. این است که جایگاه مناسبی برای حضور شورای فرهنگ عمومی در جریان توسعه دریایی کشور و اجرای سیاست‌های ابلاغی وجود دارد.

۹مرداد–نوروز دریا

گفتنی است و جالب است که ایرانیان یک روزی به نام نوروز دریا دارند. ریشه این نوروز دریا که به معنای توجه

و احترام به دریاست، گویا به سلخ برمی‌گردد. بخشی از جزیره قشم در استان هرمزگان. عقب‌ماندگی چندصد ساله را به سرعت جبران کرد. در این میان، شورای فرهنگ عمومی باید میان‌داری کند. این میدان یک پرچم فرهنگ بلند و بزرگ می‌خواهد که می‌تواند در دستان شورای فرهنگ عمومی قرار گیرد. پیشنهاد می‌کنیم که شورای فرهنگ عمومی، روز ۱۶ آبان ماه را به عنوان «روز ملی دریایی ایران» نام‌گذاری و در تقویم سالانه ثبت کند. این روز که مصادف است با ابلاغ سیاست‌های توسعه دریایپایه توسط رهبر فرزانه انقلاب، یک نقطه سر نوشت‌ساز برای ایران و ایرانی است. چه خوب است و چه زیباست که هر ساله این روز جشن گرفته شود. دریا را به همه ذهن‌ها و خاطره‌ها وارد کند و از فراموشی و فراموش‌کاری جلوگیری کند. این روز که مصادف است با ابلاغ سیاست‌های توسعه دریایپایه توسط رهبر فرزانه انقلاب، یک نقطه سر نوشت‌ساز برای ایران و ایرانی است. چه خوب است و چه زیباست که هر ساله این روز جشن گرفته شود. دریا را به همه ذهن‌ها و خاطره‌ها وارد کند و از فراموشی و فراموش‌کاری جلوگیری کند.

این یعنی، تحقق بخش مهمی از سیاست‌های توسعه دریایپایه. یک پایه این توسعه، مردم هستند. بدون مردم، توسعه مفهوم ندارد. برای مردم باید فرهنگ‌سازی کرد. یک نوروز دریایی در نهم مرداد می‌تواند در این مسیر خیلی به کشور کمک کند.

روزهای دریایی

در تقویم یک روز به نام روز دریانوردی و یک روز به عنوان روز دریانورد داریم. این که این‌ها از کجا آمده‌اند نیز مورد نظر این نوشتار نیست. موجودیت آن‌ها و اثربخشی آن‌ها مد نظر ماست. این در روز تقویمی بسیار خوب و موثر هستند؛ اما محدود به درون فعالان دریایی است و بعد عمومی و مردمی ندارند. ما نیاز به بعد مردمی برای توسعه دریایی داریم. باید ناباوری به دریا در ذهن

ایرانیان ترک بردارد و بشکنند. باید ایران را دریایی باور کنیم. همه این‌ها نیاز به فرهنگ و فرهنگ‌سازی دارد. این است که روزی به نام روز ملی دریایی ایران در ۱۶ آبان و روزی به نام نوروز دریایی در ۹ مرداد، می‌تواند جلوه عمومی و تششع فرهنگ عمومی کشور به سمت دریا را به همه ذهن‌ها و دل‌ها بتاباند.

جایگاه شورای فرهنگ عمومی

باید رسید که جایگاه شورای فرهنگ عمومی کشور در تحقق اهداف سیاست‌های توسعه دریایپایه و اجرای قوی آن کجاست؟ آیا بی‌ربط است یا با ربط؟ اگر بی‌ربط است چرا و اگر با ربط است چگونه؟ ما تصور می‌کنیم که مناسب باشد که شورای فرهنگ عمومی موضوع سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری را در جلساتی مورد کنکاش قرار دهد و جایگاه و مسئولیت و رسالت خود در این باره را کشف و بیان کند. به نظرمی‌رسد که بررسی روز ملی دریایی ایران و نوروز دریا هر دو برای ایرانیان قابل طرح و بحث باشد. ما در روزنامه دریایی اقتصاد سراسرآمد برای مشارکت در تحقیق و پژوهش برای رد یا اثبات این پیشنهادات و انعکاس مطلوب نتایج آن به افکار عمومی و به خصوص به اهالی دریا اعلام آمادگی می‌کنیم. بر پرتو این روزها می‌توان شاهد موج بزرگی از فعالیت‌های فرهنگی–ادبی و هنری دریایی باشیم و همه دل‌ها و نگاه‌های ایرانیان را به سمت دریا جلب کنیم. همه را با دریا آشنیم و در تقویت سیاست مهاجرت معکوس به پشت دریا و افزایش جمعیت سواحل کمک بزرگی انجام دهیم. به امید تحقق واقعی و قوی سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری–مذطله–در توسعه دریایپایه و دیدن ایرانی نوین و مافوق منطقه و جهان.

سایر قطعات برنامه عملیاتی

دو قوه مقننه و قضاییه، دو قطعه مهم برای روشن شدن ماشین توسعه دریایی ایران هستند. در فرآیند روشن‌سازی ماشین توسعه، از روز ابلاغ تا کنون که بیش از دو هفته می‌گذرد، اما این دو قطعه هنوز وارد مدار روشن‌سازی نشده‌اند.

از ورود سایر قطعات که گویا تا ۲۲ قطعه می‌رسد، بی‌خبریم؛ اما می‌دانیم که سه قطعه اصلی–مجریه، مقننه و قضاییه– در تعاقب سند ابلاغی هنوز کنار هم قرار نگرفته‌اند و خبری هم از دور همی آن‌ها با موضوع و محور سند ابلاغی توسعه دریایی منتشر نشده است.

کنار هم قرار گرفتن این سه، می‌تواند بسیار مفید باشد. حداقل از این منظر که سایر قطعات کوچک‌تر، جدی شوند و کار را محکم دنبال کنند. شاید گفته شود که این سه برای یک نشست سه جانبه برای بررسی سند، هنوز نیاز به زمان و اطلاعات بیشتر دارند. اما به نظر می‌رسد که هر چه زودتر نشست سران سه قوا به مقوله سند بپردازند، نتیجه بهتری خواهد بود. بر اساس سند ابلاغی توسعه دریایی ایران: «قوه مجریه موظف است با کمک مجلس شورای اسلامی و قوه قضاییه و با بسیج دستگاه‌های مسئول، برنامه جامع تحقق این سیاست‌ها را، شامل تقدیم لوایح، تصویب مقررات و اقدامات اجرایی لازم در مهلت شش ماهه ارائه کند.» رئیس‌جمهور برای جمع‌آوری و تدوین برنامه‌های سازمان‌ها ۳ماه فرصت داده است تا بعد از جمع‌آوری، فرصت سه ماهه دیگر برای جمع‌بندی و نهایی کردن آن‌ها وجود داشته باشد و سپس بعد از شش ماه، برنامه‌ای کامل، جامع و مانع که تضمین‌کننده اجرای سند باشد را آماده نماید.

نظر به این که زمان اهمیت و اولویت دارد، در این شماره روزنامه دریایی اقتصادسراسرآمد به این مساله تاکید داشتیم تا وقت‌کشی نشود، امروز و فردا نشود و با همت والا و با سرعت و دقت کافی، همه سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با توسعه دریایی کشور، برنامه‌های خود را تقدیم دارند.

برنامه‌ها آماده‌اند؟

اگر یک سازمان مرتبط با دریا، به طور وظایف و مأموریت‌های خود را دنبال کرده باشد، برنامه‌هایش آماده است و هیچ نیازی به فرصت ندارد. فرصت تدوین برنامه برای زمانی است که برنامه‌ای وجود نداشته باشد و سازمان مربوطه، تازه به یادش افتاده باشد که «برنامه هم لازم است!» در چنین صورتی است که باید بچنبد و تلاش می‌کرد ظرف این مدت ۳ماه برنامه آماده کرده باشد.

از این روست که می‌توان آماده بودن برنامه را به عنوان یک شاخص موفقیت برای سازمان‌های حوزه دریایی ایران در نظر گرفت. سازمان موفق، سازمانی است که برنامه‌هایش آماده و به روز است. و سازمان ناموفق آن سازمانی است که برنامه مناسبی ندارد و آماده نیست. معلوم می‌شود که این سازمان، سال‌ها بدون برنامه و بدون توجه به اصول مدیریت، زمان سپری کرده است.

به طور طبیعی باید خشنود باشیم و باید فکر کنیم که همه سازمان‌ها برنامه‌های آماده دارند و طی سالیان سال، روی این برنامه‌ها کار کرده‌اند و اکنون آماده تقدیم هستند. با این حساب، یک پرسش پیش می‌آید: «اگر سازمان‌های حوزه دریایی کشور موفق و قوی و طبق برنامه کار کرده‌اند و دارای برنامه مدون و جامع و مانع هستند، این فرصت ۳ماهه و شش ماهه برای چیست؟ آیا این فرصت سه و شش ماهه به آن معنا نیست که ما در درون سازمان‌های دریایی خود، دارای برنامه مناسب نیستیم؟

و باز این ابهام زاییده می‌شود: «اگر دارای برنامه محکم و استخوان‌دار در سازمان‌های دریایی نیستیم، ظرف مدت سه ماه چگونه می‌توان به یک برنامه جامع و مانع رسید؟»

۹۰روز گذشت

به هر روی، ۹۰روز از فرصتی که رئیس‌جمهور اعلام کرده بود، گذشت. امیدواریم بعد از اعلام برنامه‌های تدوین شده، شاهد ارائه برنامه‌ای با شکوه و امیدوارکننده در حوزه اقتصاددریایپایه باشیم. ما در روزنامه دریایی سراسرآمد همچون جامعه دریایی ایران منتظر هستیم.